

SIGNALER

Medlemsblad for Rolf Jacobsens Venner | **2.2019**

ATLE KITTANG

«Inneheld dikt som ikkje
ein gong Rolf Jacobsen har
skapt maken til før»

Side 6

ARVE STENSRUD

Rolf Jacobsens møte
med Amerika

Side 17

**ROLF
JACOBSENS
VENNER**

ROLF JACOBSENS VENNER

Skappels gate 2
2317 Hamar

rolf-jacobsen.no

Styret:

Gunnar Brox Haugen (leder)
Hanne Lillebo (nestleder)
Jan Erik Haug (kasserer)
Tore Stenersen (sekretær)
Anne Lillevold Jacobsen (styremedlem)
Harald Bergh (varamedlem)
Cecilie Werner Erichsen (varamedlem)

SIGNALER

Redaksjonen:

Gunnar Brox Haugen
Hanne Lillebo
Tore Stenersen

Design: Tweed
Trykk: Printex
Opplag: 300

Redaksjonen takker de som har bidratt
til dette nummeret av *Signal*.

Stoff til neste nummer må være sendt
redaksjonen innen 10. februar:
post@rolf-jacobsen.no

Logoen til Rolf Jacobsens Venner er basert
på Tom Gundersens tresnitt fra 1994.

INNHold

- 3 Lederen har ordet
- 4 Mitt Rolf Jacobsen-dikt:
Bjørn Tendø Jacobsen velger
«Den er blå ---»
- 6 Atle Kittang:
«Inneheld dikt som ikkje ein gong
Rolf Jacobsen har skapt maken til før»
- 9 Gjenstandsregistrering
i Skappels gate 2
- 11 Byvandring
i Rolf Jacobsens Hamar-spor
- 12 Notiser
- 12 Festivalnytt
- 14 Salg av bøker og plakat
- 16 Rolf Jacobsen:
«Fasten your seatbelts –»
- 17 Arve Stensrud:
Rolf Jacobsens møte med Amerika

Følg Rolf Jacobsens Venner på **facebook!**

LEDEREN HAR ORDET

Rolf Jacobsens dikt lever i ulike medier og kanaler og er gjendiktet til drøyt tretti språk. Hvis du går inn på Rolf Jacobsens Venners facebookside, kan du nå høre Levi Henriksen lese noen linjer om Rolf Jacobsen fra låta «Har du blekk i blodet». Låta er å finne på Levi Henriksen & Babylon Badlands siste plate, *De utålmodige av hjertet*, som kom ut i høst. Sangen som er en hyllest til flere hedmarksforfattere, ble også godt mottatt av et entusiastisk publikum på Rolf Jacobsen-dagene tidligere i år. Det er fint at en av dagens hedmarksforfattere løfter fram sine forbilder. Opptaket med Henriksen ble gjort i Skappels gate 2 da han i midten av november besøkte Jacobsens leilighet.

Hedmark og Oppland slås sammen til Innlandet fylkeskommune fra 1. januar 2020. Det spørs om identiteten vår blir særlig endret av dette nye navnebyttet. Jeg har vanskelig for å tru at vi kommer til å kalle oss innlendinger. Vi blir vel fortsatt hedmarkinger og opplendinger der vi skuer over til hverandre på tvers av Mjøsa. Jacobsen brukte både betegnelsen innlandsfjorden og «innlandshavet med det store lyset» om Mjøsa, som Jacobsen sjøl ble bofast ved, i diktet «Tanker ved Ånestadkrysset». Odvar Nordli mente for øvrig at den store mesteren tok feil da han skrev at taigaen begynner ved Ånestadkrysset i Løten. Taigaen begynner på Tangenodden i Stange, hevdet Nordli.

I slutten august hadde vi fylkesmann i Innlandet, Knut Storberget, på besøk på vår årlige bakgårdsfest hos kafeen Tante Gerda. Her kunne han fortelle at han hadde vært statens oppnevnte mekler i striden om sammenslåingen av fylkene Finnmark og Troms. Storberget hadde begynt et møte med å lese Rolf Jacobsens dikt «Nord», uten at

det hjalp så mye på meklingen. I forbindelse med Bokåret 2019 trykket Tromsø bibliotek og Troms fylkesbibliotek noen linjer fra nettopp dette diktet på bærenettene sine. Nylig fikk jeg en nokså original henvendelse om bruk av det samme diktet, som jeg videresendte til rettighetshaverne. Det var Universitetssykehuset i Nord-Norge som ville bruke diktet i en stillingsannonse! Det er jo ikke hverdagskost at stillingsannonser inneholder dikt.

Venneforeningen har nettopp hatt et vellykket arrangement i samarbeid med St. Torfinn menighet om Rolf Jacobsens diktning. Den katolske menigheten på Hamar hadde to viktige og aktive medlemmer som var av stort internasjonalt format: Sigrid Undset og Rolf Jacobsen.

Dette nummeret av *Signal* sendes ut i ei førjulstid hvor vi i venneforeningen fortsatt venter utålmodig på at Hamar kommunes ledelse skal følge opp formannskapetets vedtak fra juni 2016 vedrørende realiseringen av et Rolf Jacobsen-senter i Skappels gate 2. Vårt bidrag i denne ventetiden er prosjektet «Gjenstandsregistrering i Rolf Jacobsens leilighet», som dere kan lese mer om i bladet. Vi gleder oss til Rolf Jacobsen-senteret endelig kommer på plass!

Men aller først ser vi fram til Nordisk poesifestival | Rolf Jacobsen-dagene 5.–8. mars. Festivalen har et innholdsrikt program også i 2020, blant annet blir det flere arrangementer i Skappels gate 2. Husk at du som medlem av Rolf Jacobsens Venner, kan kjøpe festivalbilletter til rabattert pris.

Vi ønsker alle våre lesere ei god førjulstid og på gjensyn i 2020!

GUNNAR BROX HAUGEN

MITT ROLF JACOBSEN-DIKT

Utfordringen om å velge et dikt av Rolf Jacobsen, gikk denne gang til Bjørn Tendø Jacobsen (f. 1945), Petra og Rolf Jacobsens yngste sønn. Helt siden ungdommen har han vært lidenskapelig opptatt av musikk og film. Såpass interessert var han at han i 12–13-årsalderen syklet fra Vang til Brumunddal og Ådalsbruk for å gå på kino. Som markedssjef og senere direktør i 20th Century Fox Norge, sto han bak ideen som førte til at deler av Star Wars-filmen *The Empire Strikes Back* (1980) ble spilt inn på Finse.

Flere diktvalg kan leses på venneforeningens nettsider:
rolf-jacobsen.no

Bjørn Tendø Jacobsen velger dikt

Ved juletider for 51 år siden tok astronauten William Anders et bilde som siden er blitt et av det 20. århundrets mest ikoniske fotografier: vår egen klode sett fra månen.

En blå klode. Hvor alt liv vi kjenner til, har levd, lever og vil leve.

Min far fulgte ivrig med på romferdene til månen. Han var som alltid opptatt av hva mennesket kunne klare. Teknikk.

Og hvilke konsekvenser menneskenes inngrep ville bety for vår klode. Natur.

Ikke så merkelig at en av samleutgavene av hans dikt nettopp har dette bildet på omslaget.

Vår klode er det vakreste himmellegeme vi kjenner til.

Da må vi sørge for at den alltid forblir vakker.

Fordi –
den er blå ...

DEN ER BLÅ ---

– himmelblå
asurblå
sett fra månen,
alle gatene (osende glohete)
fattigghettoene
ser blå ut fra månen
der de drar i klosettsnorene
og rotter piler over søppelfjellene
ser det blått ut fra månen,
ti mil med røde baklys som
bloddrypp
de nye vaskemidlene Super XX
prismomben
ser blå ut fra månen.
Avsvidde trær
hvor det har ligget en landsby
ser blå ut fra månen,
tante Sophie Fredrikstadbroen
din munn min elskede
blå blå
likeledes sett fra månen
klessnorer preventiver kaninbur
blåblå
frittsvevende i rommet
dreiende seg sakte om seg selv
asurblå
blåere enn himmelen
idetheletatt blå

(Headlines, 1969)

«Inneheld dikt som ikkje ein gong Rolf Jacobsen har skapt maken til før»

Gjennom snart 50 år har Rolf Jacobsens dikt tolka det moderne menneskets erfaringsverd for oss: Snart med entusiasme og humor, snart med den kaldaste pessimisme, men alltid med det same presise poetiske uttrykket, – denne evna til å meisle eit samansett kjensle- og tankestoff ut i pregnante bilete og uventa formuleringar.

I heile sin forfattarskap (samlinga i haust er nr. 11, og ruvar både i omfang og rikdom) har Jacobsen vore den kompromisslause modernist, trufast mot sitt grunnlag av kjensler og røynsler som historisk er uløyselig knytte til det vestlege kapitalistiske samfunnet med sine byar og sin teknikk, sitt tempo og si framandgjerding. Her er hans særlege poetiske sensibilitet forma: den stundom kalde distansen, ironien, men og protestane, vonene, draumene om meir menneskenære livsformer. Og kanskje framfor alt: dei skarpe, ofte uformidla kontrastane, som glimtar midt inne i eit dikt, eller som byggjar samlingane opp i uventa mønster, slik at lesarane sjeldan får høve til å slå seg til ro i ei forsonande stemning, men stadig blir tvinga til å skifte mottakar-holdning, sjalte om frå ironi til sentimentalitet, frå pessimisme til andakt. Bevares: dersom ein plukkar ut einskild-dikt, vil ein nok kunne finne Rolf Jacobsen klår og eintydig nok. Men slike einskild-dikt har alltid sin heimstand i ein skiftande kontekst av uro og kontrastar.

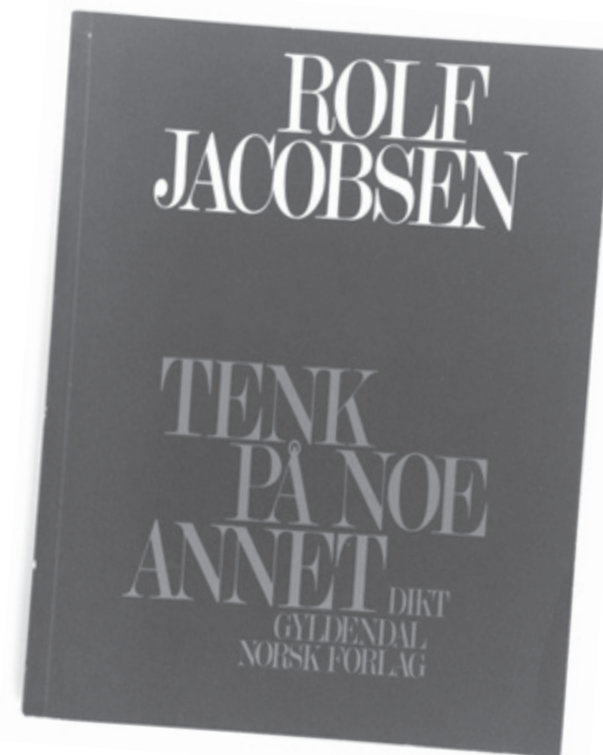
Spennvidde i form og kjensler

Tenk på noe annet er som heilskap ei typisk Rolf Jacobsen-samling. Formelt og tematisk spenner den frå den mest bitande kultur-

kritiske modernisme (f.eks. «Mediadiktet») til formstrenge strofiske dikt med religiøs inspirasjon («I de store katedraler»). Og dette spennet speglar og dei viktigaste kjenslepolane i samlinga: samtidsresignasjonen, som ofte nærmar seg eit sivilisasjonshat, og den trass-alt-prega vona om ein eller annan samanheng som mennesket kan forsone eit oppstykk og meningslaust tilvære i: religionen, eller naturen, som begge tilbyr både ein tradisjonssamanheng, og eit moralsk fellesskap. For meg er det likevel mellom desse kjenslepolane at Jacobsens diktning når sine høgdepunkt av fortetta liv.

Litt for velorganisert?

Men kanskje har Jacobsen vilja gjere denne samlinga litt klårare enn godt er? Dikta er nemleg organiserte i tre «seksjonar» som er skilde frå kvarandre med tre fargenamn. Første bolken, «Seksjon: GRÅ», samlar for det meste kulturkritiske dikt, uttrykk for sider ved det moderne tilværet som Jacobsen møter med distanse og motvilje: framandgjerding, kraftutbygging, rustningsindustri, teknologisering, TV-kultur osv. Ingen skal vere i tvil om diktarens holdning her. Og det er ei holdning som mange nok vil dele. Når likevel fleire av desse dikta tykkjest å vedkome meg mindre enn andre i samlinga, har det med to ting å gjere. For det første den litt kalde avstanden dei er prega av, og som ikkje berre slær ut i ironi og resignasjon, men og i ein slags fjernhet i perspektivet som råkar lesaren (du'et i dikta) like mykje som det tilværet dikteren vil avsløre. (Jfr. slutten av «Fasten your seatbelts –»: «Og så ned på jorden, til

«DET GÅR ALLTID ET TOG»

Hver dag går fattigdommens tog mot byene
i endeløse karavaner, bylter, oksekjerrerr,
fra sultens land til gatens ensomheter
– nær ved de rikes hus tror de at håpet finnes.

Hver dag går andre tog fra byene mot landet,
ikke så lange ennå, men de øker, øker.
De bryter opp fra døden, ensomheten, skammen,
til ukjent land. Om drømmene ble knuste
så lever håpet ennå. Ellers var vi døde.

(fra samlingen *Tenk på noe annet*,
av Rolf Jacobsen)

regnværet, / rulletrappene og drosjekøene.
/ Det er livet ditt / jeg skriver om.)» For det andre ein aldri så liten tendens til det eg vil kalle maniert diksjon: fleire av desse dikta er forma som små parabler, der teknikkens fenomen (rulletrapper, maskinar) talar ein slags tegneseriespråk med «futt-futt-futt» og «klapperapp-klapperapp». Tendensen har vore merkbar også i tidlegare samlingar, men blir kanskje meir sjenerande her, fordi dei fleste av desse kritiske dikta er samla i ein og same bolken.

For meg blir difor «Seksjon: GRÅ» den veikaste delen av samlinga: få av desse dikta er fylte av den styrken i uttrykket som eg opplever som Jacobsens kjenneteikn som lyrikar. Men stundom grip han også her: når distansen blir skifta ut med eit uroleg, engasjert nærvær: «Lyset slukket – lyset tent» er eit slikt dikt.

Mindre kulturkritikar

I dei to andre bolkane, «Seksjon: GRØNN» og «Seksjon: FIOLETT», er Jacobsen mindre kulturkritikar. Og dermed kjem han oss nærare: i sine poetiske refleksjonar over alderdomen, døden, naturen (som aldri får lov å bli den enkle positive motsatsen til den forhata tekniske sivilisasjonen: heldigvis), tida, historia. Her finn ein mesterlege små natur-riss (som «Fem miniatyrer»), der den «grønne» og den «grå» naturen, det organiske og det menneskeskapte (byen) får stå og dirre kontrapunktisk mot kvarandre. Eit dikt som «Tåkedag. Trøst» vev på liknande vis kontrasterende biletmønster saman til ein sterk poetisk visjon: «Åhå, / en sol / så fjern, så fjern / trenger seg langsomt frem som en levre av blod / bak bandasjene. En blødning / som ikke helt er stoppet. / Men tåken tar den. Tåken tar alt.»

Lengselen etter ein tilstand av uskuld frigjer i somme dikt barnets skarpe sansingar («Om å sovne i en åker»). Behovet for å *vare*, for å sleppe unna det moderne tilværets opphakka og aksellererande tid, tvingar fram ein draum om å gå opp i den organiske naturen («Neste gang vil jeg være et tre»), men ei slik lettvtint løysing varer berre «Til tiden er inne og det kommer en mann en dag, / med en motorsag. // Så når det er slutt / tar det bare et halvt minutt». Og eg veit ikkje av eit meir gripande kjærleiksdikt i heile Rolf Jacobsens produksjon enn «Til deg», der opplevinga av ungdom og alderdom, livskraft og dødsvisse er støypt saman i makelause vers:

– er det kommet en rynke til?
– Det er det ikke. For meg
er du ung.
Det er sevj i deg, skog. Et tre

og med fugler i. De synger enda.
Kanskje litt lavt i høst, men likevel.
– Ikke en dag uten en latter i strupen,
eller det sakte streift av en hånd.

En gang
må jeg holde den enda fastere,
for du vet, vi skal ut og reise snart,
og ikke med samme båt.
Noen har banket på døren vår, men gått igjen.
Dette
er visst det eneste vi aldri
har villet snakke om.

Slik burde ein bokmeldar ha kunna halde fram med å sitere, – frå denne samlinga som – trass sine stunder med kulde og avstand – inneheld dikt som ikkje ein gong Rolf Jacobsen har skapt maken til før.

FOTO: GYLDENDAL

ATLE KITTANG (1941–2013) var den første professoren i faget allmenn litteraturvitenskap i Norge. Han har skrevet en rekke innflytelsesrike bøker, blant annet om Knut Hamsun og Henrik Ibsen. Sammen med Asbjørn Aarseth skrev han *Lyriske strukturer. Innføring i diktanalyse* (første gang utgitt 1968). Boken ble en lærebok-klassiker og har gjennom flere tiår påvirket og inspirert unge litteraturstudenter. Kittangs siste utgivelse, *Poesiens hemmelege liv*, kom i 2012.

Gjenstandsregistrering i Skappels gate 2

Rolf Jacobsens arbeidsværelse vinteren 1994.

Rolf Jacobsens Venner er tildelt prosjektstøtte fra Kulturrådet, Hedmark fylkeskommune og Hamar kommune til gjenstandsregistrering i Rolf Jacobsens leilighet i Skappels gate 2. Prosjektet innebærer også formidling av samlingene. Prosjektet ledes av Hanne Lillebo, mens Anno museum Domkirkeodden bistår med museumsfaglig kompetanse og fototjenester.

Bakgrunn for prosjektet

I juni 2016 forelå rapporten *Rolf Jacobsen-senteret i Skappels gate 2. Forprosjekt*, utarbeidet på oppdrag fra Hamar kommune. Samme måned vedtok et enstemmig formannskap at «det er viktig å realisere forslaget i den fremlagte utredningen om et Rolf Jacobsen-senter».

Det planlagte senteret skal benytte hele Skappels gate 2, og Rolf Jacobsens leilighet skal inngå i senteret omtrent slik den fremstår i dag. Dessverre har vi ingen oversikt over gjenstander og inventar i leiligheten, hva som har tilhørt Rolf Jacobsen, hva som er deponert der, gitt som gave eller kjøpt inn av venneforeningen, osv. Ting er anskaffet eller kommet

til uten at man så langt har vært seg bevisst viktigheten av å dokumentere hva som er tilført leiligheten, og hvorfra det kommer. Her finnes blant annet Rolf Jacobsens skrivebord, skrivemaskiner, globus, vigselsattest, briller, en komplett samling førsteutgaver av Jacobsens tolv diktsamlinger, innrammede fotografier og kunstverk. Som del av forberedelsene til senteret er det derfor nødvendig å registrere gjenstandene i leiligheten og også fastslå eierskap. Kunnskapen en slik registrering vil gi, er avgjørende for å kunne vurdere hva som skal følge leiligheten når den blir en del av senteret.

imidlertid ønsker venneforeningen også å starte med formidling av samlingene i Skappels gate 2 for å synliggjøre hvilke verdier som finnes her, og samtidig øke interessen for et fremtidig Rolf Jacobsen-senter.

Fra og med januar 2020 presenteres «Månedens gjenstand» på venneforeningens Facebook-side, en gjenstand valgt ut fra samlingene i Skappels gate 2. Noen av gjenstandene vil også bli presentert i *Signaler*. Dersom dette enkle formidlingsprosjektet på Facebook viser seg å være vellykket, kan det selvsagt fortsette også etter 2020.

Det planlegges to–tre foredrag i løpet av året med temaer knyttet til ulike deler av samlingen. Arrangementene legges til Skappels gate 2. Det første av dem inngår i programmet for neste års utgave av Nordisk poesifestival | Rolf Jacobsen-dagene. 8. mars, på Jacobsens bursdag, vil Stein A. Hevrøy, konservator ved Olav H. Hauge-senteret i Ulvik, ta for seg Rolf Jacobsens boksamling med hovedvekt på lyrikkbøkene og hva de forteller om hans kontakt med andre lyrikere i både inn- og utland. Trolig får vi også høre litt om Hauges boksamling.

Den økonomiske støtten fra Kulturrådet, Hedmark fylkeskommune og Hamar kommune gjør at dette viktige prosjektet nå kan gjennomføres med profesjonell og museumsfaglig bistand.

I litteraturmuseer er forfatterens boksamling ofte en integrert del av utstillingen, det ser vi for eksempel i Olav H. Hauge-senteret, Ivar Aasen-tunet og Sigrid Undsets Bjerkebæk. Rolf Jacobsens bok- og kartsamling vil ha stor betydning for Rolf Jacobsen-senteret. Bøkene han etterlot seg, ble katalogisert kort tid etter at han døde, de er spredt på flere eiere, men i løpet av årene som er gått, er en stor del av bøkene tilbakeført til leiligheten og deponert der. For boksamlingens del foreligger deponeringsavtaler, men likevel ingen fullgod oversikt over hvilke bøker som i dag befinner seg i Skappels gate 2, eller hvilke bøker avtalene omfatter. Venneforeningen eier også bøker i leiligheten som må skilles fra Jacobsens boksamling.

Et registreringsarbeid i Rolf Jacobsens leilighet er venneforeningens ansvar, slik det også fremgår av fremdriftsplanen for den videre prosjekteringen av Rolf Jacobsen-senteret. Venneforeningen har disponert leiligheten siden 1999.

Registrering og formidling

Prosjektet er så smått i gang og skal gjennomføres innen utgangen av 2020. Gjenstandsregistreringen utgjør hoveddelen av prosjektet,

Byvandring i Rolf Jacobsens Hamar-spor

FOTO: ANNE LILLEVOLD JACOBSEN

Søndag 2. juni arrangerte Rolf Jacobsens Venner og Hamar Historielag en Rolf Jacobsen-vandring. Per-Øivind Sandberg formidlet levende byhistorie, Knut Faldbakken snakket om sitt forhold til Rolf Jacobsen, og Tore Stenersen leste dikt. I det fine været var det omkring 150 personer som i et par timer vandret gjennom Hamars gater.

Siden det er 25 år siden Rolf Jacobsen døde, begynte årets vandring på Hamar kirkegård ved Rolf Jacobsens grav. Så vandret vi innom tunet på Sagatun (den tidligere folkehøgskolen) og Bispegårdshagen, der en bauta fra grunnlovsjubileet i 1914 ble et nytt bekjentskap for mange. Neste stopp var Østre torg og Gravdahl Bokhandel, der Knut Faldbakken hadde mye spennende å fortelle. Åttemetersplanet, Skappels gate 2 og passasjen under kulturhuset var naturlige stoppesteder før vi endte opp ved St. Torfinn kirke.

Tilbakemeldingene fra publikum tyder på at det var et svært vellykket arrangement.

Disse diktene av Rolf Jacobsen ble lest under vandringen:

Hamar kirkegård, Rolf Jacobsens gravsted: «Kjente jeg deg?» (1985), «Guds hjerte» (1956)
Sagatun: «Stillheten etterpå» (1965)
Bispegårdshagen: «Gresset» (1985), «Neste gang vil jeg være et tre» (1979)
Østre torg, Gravdahl Bokhandel: «Bussene lengter hjem» (1956)
Åttemetersplanet: «Hyss – –» (1969), «Heia regnbuen!» (1979)
Skappels gate 2: «Syrin» (1979), «– Mere fjell» (1979)
Passasjen under kulturhuset: «Skrift i vinden» (1960)
St. Torfinn kirke: «I de store katedraler» (1979)

Trivelig bakgårdsfest hos Tante Gerda

Om lag 70 personer deltok på venneforeningens årlige og tradisjonsrike bakgårdsfest lørdag 24. august. Hovedgjest var Knut Storberget, fylkesmann i Innlandet. Med politisk snert fortalte han om sitt forhold til Rolf Jacobsen og poesi på en engasjerende måte. «Nord», «Landskap med gravemaskiner» og «Tanker ved Ånestadkryssset» var blant diktene som ble trukket fram. Olaf Røsset og Svein Erik Haug bidro med sang og musikk. Allsang ble det også.

Vil du vite mer om Rolf Jacobsen og hans diktning?

Rolf Jacobsens Venner kan tilby kåserier, foredrag og forelesninger for store og små grupper i lag, foreninger, bedrifter og skoleverk.

Kontakt oss på post@rolf-jacobsen.no

Om medlemskap

Medlemskap i Rolf Jacobsens Venner koster kr 250 per år. Skoleelever og studenter betaler halv pris. Som medlem får du tilsendt medlemsbladet *Signaler* to ganger i året, og du kan bl.a. kjøpe billetter til Nordisk poesifestival | Rolf Jacobsen-dagene til redusert pris.

Se nettsidene våre for mer informasjon om foreningen og medlemsfordeler.

Send e-post til post@rolf-jacobsen.no eller betal til bankkto.nr. 1800 15 43497. Husk å oppgi navn og adresse.

NORDISK POESI- FESTIVAL ROLF JACOBSEN- DAGENE

nordiskpoesifestival.no
Hamar | 5.–8. mars 2020

Kort om festivalprogrammet

Opptakten til festivalen blir også i 2020 en poesipub med litteraturquiz onsdag kveld. I løpet av festivaldagene blir det opplesninger, samtaler, konserter, seminar, skriveverksted og forestillinger for barn og unge, for å nevne noe av alt som skal foregå. Henrik Nordbrandt er festivalpoet, mens Edvard Hoem holder årets Rolf Jacobsen-forelesning. Det blir også arrangementer i Skappels gate 2.

Billettsalget starter i desember. Vi minner om at venneforeningens medlemmer kan kjøpe billetter til rabattert pris.

Henrik Nordbrandt – festivalpoet 2020

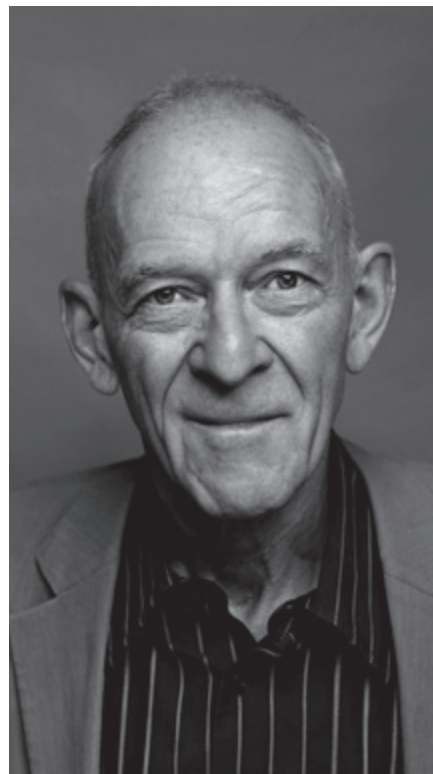

FOTO: ROBIN SKJOLDBORG

Danske Henrik Nordbrandt blir festivalpoet under Nordisk poesifestival | Rolf Jacobsen-dagene i mars 2020. Diktningen hans blir også tema for et todagers seminar som festivalen arrangerer i samarbeid med Høgskolen i Innlandet. Henrik Nordbrandt kommer selv til festivalen, her vil han delta på en konsert torsdag kveld med sangeren og komponisten Channe Nussbaum m/musikere, lørdag kveld leser han på Nordisk poesifest. Det blir også anledning til å høre ham snakke om forfatterskapet sitt lørdag formiddag.

Henrik Nordbrandts forfatterskap rommer de fleste diktarter og sjangre, men han er først og fremst kjent som poet. Han studerte kinesisk, tyrkisk og arabisk ved Københavns Universitet på 1960-tallet, og debuterte med *Digte* i 1966. Gjennom seks tiår har han satt sitt tydelige preg på dansk og nordisk lyrikk med en lang rekke diktsamlinger, og ettersom han i store deler av sitt liv har vært bosatt utenfor Norden, bringer forfatterskapet hans nye impulser inn i den nordiske lyrikken. Hans nyeste utgivelse er *Den store amerikanske hævn – og andre digte* (2017). Henrik Nordbrandt har mottatt flere priser for sitt omfangsrike og kritikerroste forfatterskap, blant annet Det Danske Akademis Store Pris, Svenska Akademiens nordiska pris og Nordisk råds litteraturpris.

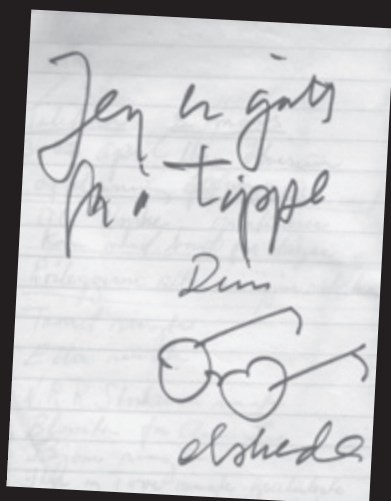
Festivalstyre og programråd

Siden årsmøtet i juni har festivalens styre bestått av Anne Lillevold Jacobsen (styreleder), Cecilie Werner Erichsen, Susan Nacey, Knut Nesheim og Arne Hugo Stølan. Hanne Lillebo er festivalens daglige leder.

Programrådet består av Lina Undrum Mariussen, forfatter, barne- og ungdoms-

ansvarlig ved Litteraturhuset i Oslo og tidligere kunstnerisk rådgiver for Norsk Litteraturfestival, og Hans Kristian Rustad, professor i nordisk litteratur ved Universitetet i Oslo, også tilknyttet Høgskolen i Innlandet. Ole Karlsen, professor ved Høgskolen i Innlandet, har hovedansvaret for seminaret.

Vil du støtte
Rolf Jacobsens Venner
med din Grasrotandel?

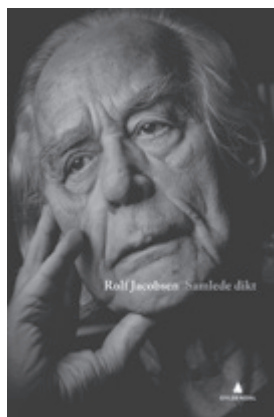

Fra Rolf til Petra.
Lapp funnet i notisblokk
i Skappels gate 2.

Grasrotandelen er en ordning fra Norsk Tipping, hvor du som registrert spiller kan velge ett lag eller én forening som du ønsker å støtte – din grasrotmottaker.

Vi oppfordrer deg til å støtte Rolf Jacobsens Venner!

SALG AV BØKER OG PLAKAT

Rolf Jacobsen: Samlede dikt
Gyldendal 1999, 3. opplag 2012
(red. Hanne Lillebo)

Rolf Jacobsens tolv diktsamlinger er her samlet i én bok, komplettert i forhold til boken han selv ga ut, *Alle mine dikt* (1990). *Samlede dikt* inneholder også en avdeling dikt som Jacobsen publiserte i aviser, tidsskrift og antologier – fra før debuten og til hans siste leveår. Boken inneholder dessuten kommentarer og diktvarianter samt tittel- og førstelinjeregister.

Ordinær pris kr 350,-
Medlemspris kr 250,-

Plakat illustrert av Anne-Lise Knoff

Høsten 1994 ble konserten *Rolf Jacobsen i ord og toner* holdt i Vang kirke med Lise Fjeldstad, Sinikka Langeland, Tom W. Rustad og Sven Nyhus med Hedmark Spellmanslag. Arrangører var Hans Kolstad, Hanne Lystad, Geir Løvold og Jørgen Østvang.

Anne-Lise Knoff laget et bilde spesielt for plakaten til denne konserten, inspirert av «den himmelske harpe», et motiv Jacobsen har benyttet i flere dikt, bl.a. «Regn» fra debutsamlingen *Jord og jern*. Plakaten kan ses i farger i venneforeningens nettbutikk: rolf-jacobsen.no/nettbutikk.html

Plakaten måler 34 x 60 cm og selges uten ramme.

Ordinær pris kr 100,-
Medlemspris kr 50,-

Rolf Jacobsen: En liten kvast med tusenfyrd og fire rare løk. Ukjente dikt og tekster 1925–1993
Gyldendal 1996 (red. Hanne Lillebo)

Inneholder dikt, gjendiktninger, komposisjoner, sang- og slagertekster, artikler, noveller og andre prosatekster.

Hanne Lillebo (red.): Stier med lavmælt lys. Om Rolf Jacobsens diktning
Gyldendal 2007

Essays og artikler av Steinar Opstad, Torben Brostrøm, Marit Grøtta, Nils-Øivind Haagenes, Hanne Lillebo, Christer Eriksson, Kirsten Marian Krog, Knut Ødegård, Roger Greenwald, Henning Howlid Wærp, Staffan Söderblom, Jan Erik Vold, Erling Aadland og Eldrid Lunden.

Ordinær pris kr 150,- pr. bok
Medlemspris kr 100,- pr. bok

Ved forsendelse kommer porto i tillegg. Bestilling sendes: post@rolf-jacobsen.no
Inntektene går i sin helhet til venneforeningen.

ROLF JACOBSEN

FASTEN YOUR SEATBELTS –

Å sitte fastklemt, med knærne under haken,
høyt over tordenværene og ripsbuskene,
slik ble vår skjebne når vi vil til de fjerne kyster.
Et lite glimt av Irland, Moseskimlet
som i et velbrukt atlas, lynsnart
trekker de ullteppet over det igjen,
så vi skal skånes for å se det hele.
Og under det store teppet, grått etter mye vask
ligger også havet,
vannstjernen Jordens rynkede hud
som heller ikke liker for mange blikk.

Og så
kom natten,
med Jupiter, Andromeda og Sirius.
Og den som ved et tilfelle fikk vindusplassen
kan se ut på mørket, se galaxer, tåkefjerne
melkeveisystemer, verdensrommets urfjærer
som får hjertene til å tikke og gå,
tikk-takk, tikk-takk inne i alt av liv,
alt som beveger seg. På alle kloder.
Mennesker, elefanter, selv i sølvrevens trange bur
tikker det og går, hamrer det og går,
i redsel eller trygghet, elskov eller hat.
Også her, hos de 139 levende liv
15 000 fot over Atlanteren og bare 60
sjømil øst av Labrador
inne i et svevende rom som ligner en teatersalong

hvor publikum er sovnet under forestillingen,
til en liten sitring i skroget
får hjertene til å banke fortere igjen,
tikk-tikk-takk, men bare fremover, fremover
i et liv som ingen av oss vet slutten på,
eftersom hvert sekund du lever
er som spissen på en pil – din egen tid,
der du alt er blitt eldre etter første linje i diktet.
Så du må gjerne bla om. Men reis deg ikke og gå,
for vi er fremme snart
i den nye tiden, der snart alt er gjort av glass
og gjennomsiktig, for vi har fått nye øyner
og hårde. Du ser nesten alt som hender på Jorden.
Og gleden din blir langsomt dempet ned.

No smoking allowed.
Please fasten your seatbelts.
Og så ned på jorden, til regnværet,
rulletrappene og drosjekøene.
Det er livet ditt
jeg skriver om.

(Tenk på noe annet, 1979)

ARVE STENSRUD

Rolf Jacobsens møte med Amerika

FOTO: ARVE STENSRUD, ANNO DOMIKREDDEN

Amerika er et land uten rot, bygget opp i hastverk, mener Rolf Jacobsen, nettopp hjemvendt fra en vel tre ukers turné. Her poserer han med tradisjonell cowboyhatt som han fikk ved et universitet i Texas.

Han trosset flyskrekken, løste kryssord over Atlanteren og kjørte buss fra Texas til Minnesota, leste dikt for begeistrede studenter.

Selv er Rolf Jacobsen mest begeistret over den påtakelig økende interesse for norsk språk og historie som han fant i Amerika. Dette

mens stadig færre beskjeftiger seg med Sverige og Danmark.

Hvorfor det er slik, vet ingen sikkert, men antakelsene er mange. Da saken ble diskutert under en kongress i Austin i Texas, mente en professor det skyldes Ibsen. En annen tilla

Leiv Eriksson æren. Om de ikke er blitt enige, så strides de lærde fortsatt.

Mandag kom Rolf Jacobsen hjem fra en vellykket Amerika-turné på vel tre uker. I lang tid har det vært arbeidet for at vår fremste lyriker skulle ta en slik tur, men – reiseglede til tross – det strandet med hans uvilje mot å fly.

Så plutselig en dag kom det brev fra Utenriksdepartementet med beskjed om at det var bevilget 1 000 dollar til hans Amerika-tur, og dermed kom det dryppende brev etter brev. Det var ingen veg utenom lenger. Idag er han glad for det, så glad at han alt vurderer en ny tur til neste år. Invitasjoner er alt mottatt, til å besøke universitetene på vestkysten.

– Men du har aldri vært oppe i fly før dette?

– Nei, jeg har ikke det. Jeg liker ikke å fly, ikke på grunn av flyskrekk, men jeg synes det er kjedelig. Man blir lurt for opplevelser, sitter innklemt med bena oppunder haka i en metallboks og ser ingenting. Så sendte de noen elendige westerns hele vegen over. Jeg valgte å løse kryssord over Atlanteren. Men man kommer jo fram.

I første omgang bar turen til Austin i Texas, hvor han deltok en uke ved en kongress for nordiske språk.

– Norsk er blitt mektig populært. Det undervises i vårt språk og vår historie ved over 40 universiteter spredd over kontinentet. Den stadig økende interessen er faktisk blitt et problem, forteller han.

– Amerika har vel på mange vis ytterpunktene av hva du er opptatt av som lyriker?

– Joda. Det Amerika jeg har sett nå, er den beste delen, luksussiden, åndslivet. Størrelsen og rikdommen imponerte meg.

Men i fire døgn kjørte jeg buss sammen med en norsk professor fra Texas i sør til Minneapolis i nord. Vi så mye av landet på den turen, kjørte gjennom åtte stater.

Det som slo meg sterkest, var det heslige stygge. Vi så tragiske landskaper, uhyggelige ødslige med nedfalne gårder som bare råtnet bort. Ingen tar vare på det. Det er en kolossal forskjell på våre to verdensdeler.

Amerika er et land uten rot, bygget opp i hastverk og preget av altfor stor overflod. De bryr seg ikke om å ta vare på sine verdier.

– Det var mange opplesninger på programmet. Mange av dine dikt er jo oversatt til engelsk og mye lest i USA. Følte du kontakt med det amerikanske publikum?

– Avgjort. Overalt møtte jeg positive og interesserte mennesker. Det ble mange opplesninger ved universiteter. I Madison leste jeg sammen med den kjente Robert Bly – «Midtvestens Bjørnson» – som også har oversatt en del av mine dikt. Det ble en uforglemmelig forestilling på hele tre timer.

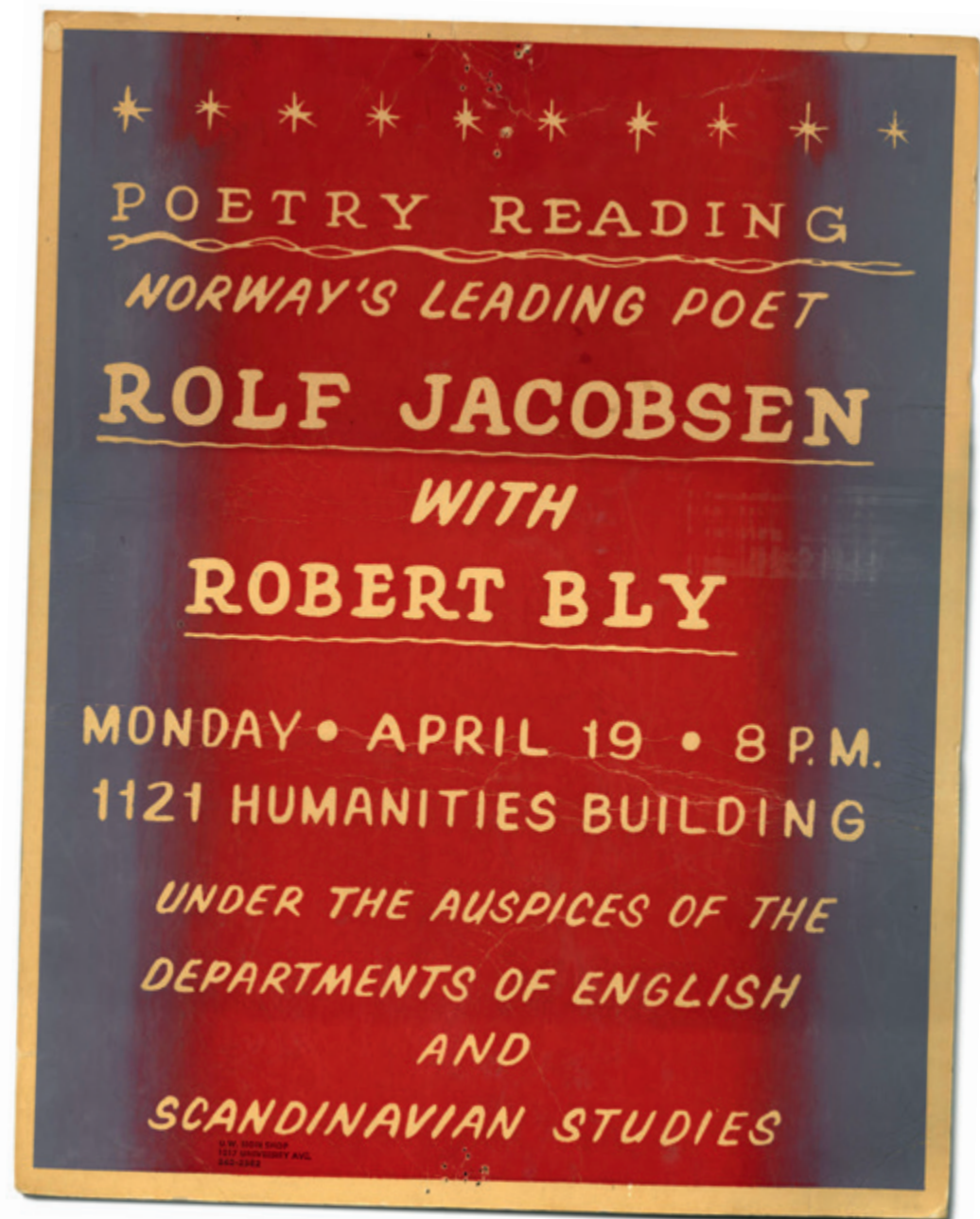
Ellers besøkte jeg en liten landsens kirkegård hvor den legendariske Cleng Peerson er begravet – i Texas. Her var en liten norsk kirke – og en masse gravstener med navn fra Hedemarken: Skraastad, Slaastad, Wien og Hoel. En Pedersdotter var født i Løten, mens andre var født i Vang og Furnes. Det var en stillferdig liten kirkegård med en gripende stemning.

– Hvordan likte «togenes poet» de amerikanske jernbaner?

– Der fantes jo knapt noen jernbane, men vi fikk da oppsporet en lang oppe i Midtvesten, ble kjørt med buss ut til en øde liten stasjon. Stasjoner fantes forøvrig nesten ikke, men togene var fine de – og amerikanerne lette å komme i kontakt med, forteller Rolf Jacobsen. Så får vi se om det kanskje kan bli en tur alt neste år.

(Intervjuet er tidligere publisert i Hamar Arbeiderblad 30. april 1976.)

ARVE STENSRUD (1953–2000) var journalist, fotograf og forfatter, født og oppvokst på Hamar. Han utga flere bøker, blant annet var han redaktør for antologien *Hedmark forteller* (1985), hvor Rolf Jacobsens dikt «Tanker ved Ånestadkrysset» første gang sto på trykk. Sammen med Bengt Berg redigerte han antologien *Se upp för älg / Se opp for elg* (1992) med bidrag fra forfattere i Värmland og Hedmark, blant dem Rolf Jacobsen. Boken *Det tålmodige landskapet* (1998) er resultatet av et samarbeid mellom Karin Sveen (dikt) og Arve Stensrud (foto). Stensrud samarbeidet også med en rekke andre om ulike bokprosjekter. Han var blant stifterne av Hedmark Forfatterlag og ble i 1986 også lagets første leder.

Her er en plakart fra en opplesning sammen med «Midtvestens Bjørnson» – Robert Bly. Rolf Jacobsen er omtalt som Norges ledende poet. Denne opplesningen ble turneens største opplevelse, med et overfylt auditorium av begeistrede studenter.

Sett av dagene!

**NORDISK
POESI-
FESTIVAL**

ROLF
JACOBSEN·
DAGENE

nordiskpoesifestival.no

Hamar | 5.-8. mars 2020

**ROLF
JACOBSENS
VENNER**

rolf-jacobsen.no